

bestaat niet, nonsensicaal is ⁵⁴⁾, en deze mening moet juist worden genoemd. Echter is het zaak tevens te bedenken, dat wij, tenzij uit nagelaten bekentenissen, van de volmaakte misdaad nooit iets zullen vernemen. Deze kwestie is niet geschikt voor stellige uitspraken. Ongetwijfeld blijven er voorts een aantal daders onbekend, maar dat er een misdaad werd gepleegd, lijdt geen twijfel. Derhalve is hier voor aarzeling, zo lijkt het, geen aanleiding. Het onrecht ligt vrijwel vast.

Ik betwist het al aanstonds, en wel op deze grond, dat wij besliste aanwijzingen hebben van gepleegd, niet door de wet berecht onrecht. Op dit punt doet zich de vraag voor, over welk onrecht het gaat. Onrecht heeft een zedelijke en een juridische inhoud. Veel zedelijk onrecht wordt nimmer door de wet bestreken. De wet faalt hier ook als zij het zou willen treffen, onherroepelijk. Daarnaast is er onrecht, zich bewegend op de grens tussen recht en zedelijkheid. Moeten wij ons niet neerleggen bij de in een Chinees spreekwoord uitgedrukte waarheid: het is een misdaad zijn schoonmoeder te doden, niet haar dood te treiteren? Vervolgelingen wegens overspel vinden plaats, maar ze zijn betrekkelijk zeldzaam. Ze geschieden op verzoek. Ook dit onrecht mag blijven rusten. Maar er gaat onrecht de doofpot in, wat zich niet in de nabijheid der zedelijkheid bevindt. Wanneer bedrijven werkrachten niet willen missen of inrichtingen zichzelf niet in opspraak te brengen wensen, en dus de aangifte achterwege blijft, zijn er, zonder dat de wet toepassing vindt, strafbare feiten gepleegd. De wet heeft overigens met deze mogelijkheid rekening gehouden door slechts van misdadige feiten de aangifte verplicht te stellen.

Vervolgens aarzelt het rechtsbewustzijn bij het vaststellen of iets een strafbaar feit wezen zal, of bij de bepaling van de ernst der rechtschennis die bepaalde daden eigen is. Mishandeling van een ambtenaar in de wettige uitoefening van zijn bediening, is geen kleinigheid, gelet op de waarde die ordehandhaving heeft. Meineed kan onder geen beding getolereerd worden, ofschoon er zo lang mogelijk gelegenheid moet zijn met doorbreking van de pogingsleer zowel als van de gebruikelijke constructie voor de voltooiing van een strafbaar feit, om op meinedige verklaringen straffeloos terug te komen. Ieder gevoelt zich hier zeker van zijn zaak. Er komen echter ook andere gevallen voor. Het is maar beter aan jeugdige doctores in hope met een wat bewogen verleden overgelaten om de stelling te poneren, dat dronken-

⁵⁴⁾ W. P. J. Pompe, De misdadige mens, Tijdschrift voor Strafrecht LXII, Leiden 1954, 159-160.